

Slangehalsfugl

The Royal Connection Expedition

Først skulle de så grueligt meget igennem. Men så kom belønningen. Danmarks regnskov møder Borneos.

Først kom Henrik Herolds bagage ikke frem, og vi måtte bruge timer på at indkøbe nyt udstyr til 14 dage på Borneo – ved havet, i skoven og ved floden. Næste dag blev Torben Boldsens pung med penge og kreditkort stjålet. Men det lykkedes at holde humøret højt, måske fordi Torbens livline – konen derhjemme – var med lige der på mobilen, spærrede kort og kom med opmuntrende SMS'er. Verden er vel nok blevet lille!

Men nu sad vi så på en båd, der i fuld fart bevægede sig ud af mobiltelefoniens rækkevidde – ud i Sulu Sulawesi havet, hvor vi snart fik synet af højtflyvende fregatfugle og duften af renhed smidt i sanserne. De næste dage skulle bruges på øen Sangalaki – og et kig på det marine miljø.

DEN ENES DØD

WWF har støttet havskildpadde-arbejdet på øen, og tingene synes nu at gå i den rigtige retning. Ægtyve er blevet arresteret, slagting af voksne havskildpadder er næsten stoppet, og der kommer mange levende unger op af sandet hver eneste dag. Et hegn omkring et udklækningssted, der tidligere er blevet endevendt af ægtyve, er også blevet forhøjet.

Inde bag det nu meget høje hegn får vi øje på en stor skildpadde. Sandet er så tørt, at det hul skildpadderne graver, falder sammen lige så hurtigt, som de kan lave det. Mange hunner opgiver og vender tilbage til havet uden at have lagt deres æg – og denne hun er blevet fanget på den forkerte side af hegnet. Solen har bagt på den i mange timer, den vender det røde ud af øjnene og er lige ved at dø.

Først kom Henrik Herolds bagage ikke frem, og vi måtte bruge timer på at indkøbe nyt udstyr til 14 dage på Borneo – ved havet, i skoven og ved floden. Næste dag blev Torben Boldsens pung med penge og kreditkort stjålet. Men det lykkedes at holde humøret højt, måske fordi Torbens livline – konen derhjemme – var med lige der på mobilen, spærrede kort og kom med opmuntrende SMS'er. Verden er vel nok blevet lille!

Sangalaki er skildpadderens ø, men de bliver glemt for en stund, når man ligger i vandet omkring øen med de kæmpestore djævelrokker. Henrik udbrøder gispende, efter at have snorklet med dem i nogle minutter: "Når der kommer en manta på 6 meter imod en med et svælg så stort som en dør, så skal man godt nok overbevise sig selv om, at den kun spiser plankton!". Det er enorme dyr, men også smukke og yndefulde. Heldigvis har de fået lov til at være i fred her ved Sangalaki.

Efter nogle dage med marint miljø går det med båd tilbage til Kalimantan og så en flyver til Tarakan, hvor WWFs kontor for det danskstøttede Kayan Mentarang projekt findes. En lille lokal organisation, der er blevet startet i regi af projektet, sælger kurve og andre lokalt fremstillede produkter, og der bliver talt om muligheden for, at Randers Regnskoves butik i fremtiden kan sælge produkter herfra.

Næste dag tager vi båden videre til Tawau i Sabah, og efter at have købt ind til flere dage i skoven, kører vi seks timer ind i landet. Næste stop er et stykke af Borneos højlandsskov.

DYRENES SKOV

"Herfra hvor vi står – kan vi se os omkring – til alle sider", tralalala, humhumhum..

Det er næsten umuligt ikke at bryde ud i den gamle Skousen og Ingemann sang. Alle 360 grader rundt omkranses vi af tropisk skov – som en stor, endeløs og eviggrøn broccoli – 'til alle sider'. Vi står og snurrer rundt om os selv på en lille helikopterplatform langt ude i Maliau Basin i Sabah. Det har taget os flere dage at nå hertil. Maliau Basin har aldrig været beboet, men har været truet fordi der er en stor kulforekomst i bunden af det. Via støtte fra Danmark er området nu blevet kendt, og befolkningen føler så stort ejerskab til og stolthed over området, at der lyder et rama-

skrig, hver gang nogen berører tanken om at hente kul ud. Noget tyder på, at Maliau er sikret for fremtiden.

Det er en fascinerende tanke, at Maliau udelukkende er dyrenes og fuglenes skov. Ja, man føler nærmest, at man er på besøg, når man om morgenen vågner op til sang fra gibbon-aberne. Sangen er sørgmodig men venlig, og det er tydeligt, at de snakker sammen – et sprog som vi ikke forstår. Henrik synes, lyden af deres sang er som at få en injektion med godt humør.

Om dagen hører vi ofte vingesus og højlydt snakken fra de store næsehornsfugle, og om aftenen i lejren kommer smukke genetter og tigger madaffald. En aften kommer en genet-hun og præsenterer sine to små dejlige unger for os. Det er tydeligt, at her forbindes mennesker ikke umiddelbart med fare.

Maliau er fyldt med flotte vandfald, og et af højdepunkterne er, når man kommer til det imponerende Maliau Fall, der falder i hele syv niveauer. Vi må naturligvis en tur helt tæt på og kravler som små soldater på maven på en hylde under vandfaldet – og er drivende våde, da vi fortsætter mod næste lejr.

Efter fem dage i skoven nyder vi den daglange køretur tilbage mod østkysten og flodområdet ved Kinabatangan. Vi ankommer sent til landsbyen Sukau.

Hvorfor The Royal Connection Expedition?

WWF Verdensnaturfonden har Prins Henrik som Præsident og Randers Regnskov har Prinsesse Alexandra som protektor. Heraf navnet The Royal Connection Expedition. Randers Regnskov har siden åbningen i 1996 givet 1 kr. til WWF for hver besøgende. Det er over årene blevet til godt 2 mio kr. Formålet med turen til Borneo var blandt andet at se, om indsatsen nytter. Ekspeditionsdeltagerne var fra Randers Regnskov Direktør Henrik Herold og bestyrelsesformand Torben Boldsen, fra WWF Lene Topp og Claus Topp.

SLANGEDANS I MUDDERET

Båden glider stille gennem mørket. Med os i båden er Cede Prudente, der er tidligere WWF-ansat, og som kender Sukau og Kinabatangan-området ud og ind. Snart afslører hans spotlight de glødende øjne fra en stor krokodille og minder os om, at det ikke lige er her, man skal tage en dukkert.

Videre med lyskeglen – og så der i mudderet – slangen over alle slanger på vores tur. En utrolig smuk 4 1/2 meter lang netpyton ligger stille på brinken og venter på, at noget skal komme forbi dens glatte næse. Men hvad kommer forbi? Henrik Herold!

”Er det i orden, at jeg tager den?” spørger Henrik. Cede bliver meget forundret. Godt nok har han da hørt, at Henrik har en slags zoologisk have i Danmark, men alligevel! Hans svar bliver derfor lidt stammende: ”Øøhh, har du en pose med?” Men Henrik vil jo bare holde den – ligesom ham der Steve Irwin på Animal Planet. Snart står han i mudder til knæene og danser med den store slange om arme, mave og hals. Han nærmest stråler af glæde. Det her er simpelthen bare Henriks dag – også fordi han hjemme i Randers Regnskov har et væddemål kørende om noget med en slange på over 2 meter – og den her er mere end dobbelt op. Skønt! Henriks evne til at håndtere slanger har vi oplevet flere gange på

turen. Henrik fangede da også sin første klapperslange som dreng i USA. Han blev i øvrigt den gang meget sur på sin mor, fordi hun ikke syntes, det var en god ide, at han tog den med hjem. Man må sige, at han senere har trodset sin mor mange gange. Randers Regnskov vrimler i bogstaveligste forstand med kryb.

KANONER I PARADIS

Om natten er der kanonbrag og brændende fakler overalt i Sukau. Det lokale elefantberedskab forsøger at holde en flok elefanter væk fra et område, som beboerne for 3 år siden plantede til med oliepalmer. Elefanterne skal gennes ind i skoven bag markerne. Allerhelst så man et elektrisk hegn omkring området. Vi bevæger os ud i natten og forsøger at få et glimt af elefanterne. Det lykkes at spotte en lille flok af Borneos pygmæelefanter, der for nylig blev anerkendt som en separat underart af den asiatiske elefant.

Vi trækker os tilbage, da larmen er både øredøvende og skræmmende og får en til at tænke på en krigszone. Det er naturligvis bedre end de drab, der før har fundet sted, men situationen er et klart udtryk for, at Borneos pygmæelefanter lever under trængte forhold. Det meste af Kinabatangan-området er nu tilplantet med oliepalmer, og skoven er visse steder kun en smal stribe – hvis ikke helt væk. WWF har gennem en lang årrække arbejdet med disse komplekse problemer og vil være til stede også i de kommende år. Dagene her er dejligt stille, og vi tager adskillige ture med Cede på floden. Hans viden om naturen og dyrelivet er unik. Vi betragter en flok makakaber. Cede mener, at de lægger an til at krydse floden. Båden bliver derfor roligt lagt ind til bredden – og vi venter. Nogle minutter senere kommer hannen fra gruppen ned til bredden, kigger sig opmærksomt omkring, inden den lader sig glide ud i vandet og krydser over.

ØKONOMI, NATUR OG ZOOLOGISKE HAVER

Sidste stop på vores tur er orangutang rehabiliteringscenteret i Sepilok, hvor man forsøger at oplære tidligere tilfangetagne eller forældreløse unger til et liv i skoven. Mange tusinde turister besøger hvert år centeret, hvor man kan se ungerne, når de kommer for at få frugt og mælk på en foderplatform i skoven. Det kan på mange måder minde om en zoologisk have, men turismen er både et oplysningselement og et nødvendigt onde for at skaffe penge til centeret.

Besøget giver basis for en snak om nødvendigheden af at tjene penge på natur – om naturområder, der nærmer sig noget, der minder om zoologiske haver – om nødvendigheden af at forsøge at holde tingene adskilt - om hegnene, kanonerne og elefanterne i Sukau – for, ja - hvor stort skal et indhegnet område egentlig være, før det ikke længere kan betragtes som et bur?

Henrik og Torben er på vej tilbage til Randers – til Regnskoven og forretningen. Mobilten er atter i fokus. ”Ja, hallo, det er Henrik. Hvordan har min Regnskov det?” ■

Læs mere om de steder, ekspeditionen besøgte:
Sangalaki: www.turtle-foundation.org og Levende Natur nr. 3, 2003
Maliau Basin: www.maliau.org
Kinabatangan: www.wwfmalaysia.org
Besøg også Randers Regnskov: www.regnskoven.dk

1. Maliau Fall. Imponerende er det, og selvom man ikke kan se det, så fortsætter det i syv niveauer.

2. Smukke plettede genetter kommer helt tæt på lejrene i Maliau om aftenen. De ved, at mennesker her ikke er farlige.

3. Den første af en række slanger, som Henrik Herold tog et nærmere kig på. Her er det katteøjesnøg.

4. Ja, hvad mon orangutanerne "snakker om".

5. Makakaberne er meget forsigtige, når de bevæger sig ud i vandet, for under overfladen af det grumsede vand lurer nogle af Sabahs største krokodiller.

6. En øgle ved Maliau Basin.

7. Denne store netpyton lå stille på brinken og ventede på, at et mindre jagtbytte skulle komme forbi – men så kom Henrik Herold fra Randers Regnskov.

8. Når man kommer til Camel Trophy Camp i Maliau, er der tradition for, at man ud fra

forefaldende materiale og fri fantasi laver et skilt med ekspeditionsdeltagernes navne. Vores skilt blev naturligvis formet som en krone.

9. Torben Boldsen, Henrik Herold og Lene Topp på vej væk fra skildpadderne og djævlerokkerne ved Sangalaki.

10. Specielt fremstillede iglesokker. De er uundværlige i disse områder. Artiklens forfatter har på en tidligere tur talt 58 igler bare i en sko.

1

2

7

3

4

8

9

5

6

10